

Quin és el meu perfil socioafectiu i ètic com a esportista?

Competències específiques i criteris d'avaluació vinculats

Competència específica 1 a desenvolupar

4. Analitzar críticament i investigar sobre les pràctiques i manifestacions culturals vinculades amb la motricitat segons el seu origen i la seva evolució des de la perspectiva de gènere i des dels interessos econòmics, polítics i socials que hagin condicionat el seu desenvolupament, practicant-les i fomentant la seva conservació per ser capaç de defensar des d'una postura ètica i contextualitzada els valors que transmeten.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del perfil de sortida: STEM5, CPSAA2, CC1, CCEC1.

Criteri d'avaluació

4.1. Comprendre i contextualitzar la influència cultural i social de les manifestacions motrius més

rellevants en el panorama actual, analitzant els seus orígens i la seva evolució fins a l'actualitat i rebutjant aquells components que no s'ajustin als valors d'una societat oberta, inclusiva, diversa i igualitària.

Sabers bàsics

- Gestió de l'èxit i la fama en contextos fisicoesportius: exemples, dificultats i estratègies. Històries de vida significatives.
- Identificació i rebuig de conductes contràries a la convivència en situacions motrius (comportaments violents, discriminació per qüestions de gènere, competència motriu, actituds xenòfobes, racistes, sexistes o LGTBI fòbies).
- Exemples de bones pràctiques professionals en l'esport.
- Esport i perspectiva de gènere: estereotips de gènere en contextos fisicoesportius. Presència en mitjans de comunicació.
- Esport, política i economia: anàlisi crítica de la seva influència en la societat. Mercat, consumisme i esport.

Context o contextos

Personal i social.

Dinàmiques de presa de consciència

Abans d'iniciar-nos en les dinàmiques de presa de consciència exposem als alumnes el propòsit del repte: «elaborar el meu perfil socioafectiu i ètic com a esportista és una oportunitat per conèixer-me millor la societat en què visc i a mi mateix». Per això haurem d'indagar en la cultura esportiva (conformada per emocions, hàbits, actituds, valors...) que actualment ha penetrat profundament en les mentalitats de tota la població. Es plantegen les següents activitats per anar prenent consciència de la cultura esportiva:

- Observació (en directe) de competicions esportives: assistència a una competició esportiva per realitzar registres sobre les emocions, les expressions verbals, les actituds i sobre fets que podem relacionar amb aquestes. En l'observació es distingeix entre públic, jugadors, entrenadors...).
- L'alumne realitza registres a classe: observem el mateix que a la competició esportiva però

plantegem situacions motrius diferenciades (competitives, de cooperació pura, individuals, amb o sense contacte corporal) per indagar si la lògica interna de cada pràctica ens ofereix resultats diferents.

- Anàlisi documental per anar prenent consciència de la cultura esportiva.
- L'alumne analitza la premsa esportiva: xarxes socials o en paper, oral o escrita... S'enfoca especialment en l'anàlisi del llenguatge per començar a establir hipòtesi sobre els valors dominants a l'esport. L'alumne haurà de determinar els camps semàntics predominants i treure les seves conclusions.
- Consensuar base d'orientació per a construir el perfil ètic i socioafectiu com a esportista: el professor consensua amb els alumnes una base d'orientació per determinar quins elements han d'integrar un perfil ètic i socioafectiu. Es consensuen també els instruments per fer visible el propi perfil.
- Consensuar els instruments d'observació/ anàlisi que utilitzarem

en les dinàmiques de presa de consciència exposades.

Instruccions i material

- Fulls de registre-observació que usarem en les competicions esportives.
- Targetes de colors (« elements de la cultura esportiva») per treballar les xarxes conceptuals de la cultura esportiva.
- Material esportiu divers.
- Chromebook o similar.
- Document per a la lectura sobre concepte cultura, valors, actitud...
- Dianes d'autoavaluació.

Descripció i planificació de la tasca o tasques. Tipus i característiques del producte o productes obtinguts

Paral·lelament a les activitats de presa de consciència realitzem una activitat en petit grup cooperatiu (tècnica: lectura compartida) per assimilar el concepte de cultura, valor, hàbit, actitud, emoció (això ha de permetre a l'alumne emmarcar el que observa i aportar elements per poder crear el seu perfil personal).

Realitzada la lectura compartida es demana que cada membre del grup descrigui un valor i una actitud (associada al valor escollit), que caracteritzi un dels seus companys.

- Elaboració d'un catàleg d'actituds, emocions, fets i valors propis de la cultura esportiva a partir de les observacions i anàlisi realitzada en la fase de presa de consciència.

- Activitat pràctica per diferenciar entre l'esport contemporani i els jocs tradicionals per delimitar el concepte d'esport.

La seqüència segueix amb les següents propostes:
- pràctica de situacions motrius amb diferent lògica interna per indagar si es generen conductes diferenciades (especialment en l'àmbit socioafectiu) en funció de la pràctica. S'assumirà tant el rol d'observador com el de practicant. Després d'aquesta activitat l'alumnat, en parelles, estableix les seves hipòtesis i les lliura al professor.

- pràctica per experimentar el procés esportivització i actuacions pròpies de l'esport: registrar, mesurar, comparar, cercar el progrés, seleccionar... L'alumne parteix d'un joc/activitat motriu i la

«sotmet» a un procés d'esportivització (li atorga sistema de puntuació, sistema de classificació, etc.). Això ha de permetre descobrir actituds pròpies de la cultura esportiva.

- elaboració d'una diana d'autoavaluació i autoconeixement. El professor presenta a l'alumnat quatre dianes d'autoavaluació: a) valors esportius, b) actituds i hàbits esportius, c) emocions i d) fets que es donen a l'esport.

L'alumne s'autoavalua utilitzant aquest instrument, però en grup cooperatiu ha de contrastar els seus judicis amb els dels companys i companyes de grup. Els resultats s'han d'interpretar i comentar, posant especial esment a les valoracions dels companys del grup.

- elaboració de xarxes conceptuals en format de petita història. Treball en grup cooperatiu de quatre membres per descobrir relacions de causalitat entre valors esportius, actituds, emocions i fets que es donen a l'esport. El professor lliura a cada grup cooperatiu targetes de 4 colors (1 color per alumne). Cada color va associat a les següents categories: a) valors, b)

actituds/hàbits, c) emocions i d) fets que es donen a l'esport (el professor partirà dels catàlegs d'actituds... elaborats per l'alumnat per generar les targetes amb els «elements de la cultura esportiva. N'afegeix per poder ampliar i enriquir la reflexió grupal). Per aquesta activitat s'utilitza l'estructura de treball cooperatiu 1-2-4, obviant el pas 1 (individual). L'alumne ha d'establir relacions entre els conceptes que apareixen a les targetes de diferent color. Les connexions «trobadres» s'han d'explicar posteriorment en forma de petita història, descrivint el que succeeix al món real o a un mateix. Aquesta tasca conclou amb la selecció i descripció de 3 xarxes conceptuals per part de cada membre del grup. Aquelles que descriuen millor el perfil ètic i socioafectiu de cada un. Com a activitat de cloenda el professor planteja un cercle de diàleg. En una primera volta l'alumne descriu un aspecte que vulgui compartir del seu perfil ètic com a esportista i, en una segona volta, ha de formular una frase sobre algun aspecte que considera que ha de millorar en l'esport, pot

referir-se a l'entorn on viu, com a practicant, espectador, entrenador, directius... centrant-se, això sí, en les dimensions treballades..

Procediments de retroacció, revisió i supervisió per part del professorat durant la realització de la tasca o tasques

En cada una de les tasques que es desenvolupen el professorat va revisant les actuacions, conclusions i troballes de l'alumnat i realitza les seves aportacions de millora. Això ho fa per cada una de les produccions que l'alumnat ha de lliurar, és a dir:

- Perfil socioafectiu i ètic: integra dianes d'autoavaluació , xarxes conceptuais que el descriuen millor com a esportista, espectador..., i altres instruments que s'hagin consensuat per a fer visible el propi perfil.
- catàleg d'emocions, valors, actituds..
- conclusions que s'adjunten al perfil personal en relació al concepte d'esport, hipòtesi sobre la relació entre lògica interna i conducta sociomotriu, i també sobre el procés d'esportivització..

- El professorat, realitza observacions sobre la coherència de les relacions establertes entre valors, actituds, emocions i fets propis del món de l'esport. Intervé tant en la fase de treball en grup cooperatiu com en les propostes que realitza l'alumnat per a construir el seu perfil ètic com a esportista.

Procediment d'avaluació final, qualificació i transferència del coneixement

- Rúbrica d'avaluació per valorar l'adequació dels «productes» que integren el perfil socioafectiu i ètic que han elaborat els alumnes.
- Rúbrica d'autoavaluació per valorar aspectes del procés i del funcionament grupal .
- Rúbrica d'autoavaluació per valorar l'assimilació dels conceptes treballats per elaborar el perfil personal.

El cercle de diàleg descrit en apartats anteriors (com a activitat de cloenda) planteja una reflexió que aborda la dimensió personal i pretén actuar sobre aquest context, en fer conscient l'alumne del seu comportament i de les motivacions

que hi ha al darrere. La reflexió es pot ampliar i anar més enllà, plantejant actuacions que abastin el context social. En aquest cas, la reflexió ja no se centra en l'àmbit personal sinó en l'àmbit de les organitzacions i les estructures esportives, des de les més properes i «petites», a les federacions esportives nacionals o internacionals. Un tractament possible en aquest sentit se centra a interpretar les decisions que prenen aquestes organitzacions a la llum dels valors estudiats, i com aquestes decisions afecten les persones que practiquen esport o la societat en general. Es tracta de construir i exercitar el pensament crític. Al final sempre queda l'opció de compartir totes aquestes reflexions més enllà de les parets del centre, ja sigui amb els responsables esportius, polítics vinculats a aquest àmbit,etc.